

Vskladiti delo in to čimprej

Majska številka ljubljanske revije »Sodobnost« je prinesla novo anketo z nekaterimi uglednimi javnimi delavci in političnimi predstavniki Slovencev v Italiji. V anketi sodelujejo Lojze Berce, urednik tednika »Gospodarstvo«, prof. Aleš Lokar, urednik revije »Most« (kar pa ni nevedeno), Boris Race, predsednik SKGZ, Stanislav Renko publicist, Albin Škerk, poslanec, izvoljen na listi KPI, dr. Drago Stoka deželni svetovalec, izvoljen na listi Slovenske skupnosti, in Lucijan Volk, pokrajinski svetovalec, izvoljen na listi Italijanske socialistične stranke.

V anketi so odgovarjali predstavniki tudi na vprašanje: Kaj storiti in kako zares učinkovito delati, da bi vse slovenske sile (če to tako povprek označimo) od političnih, strokovnih in športnih, čimbolj plodno uskladile svoje napore in našle učinkovit skupen jezik v sedanji novi fazi boja za narodnostno emancipacijo in skladen razvoj?

Dr. DRAGO STOKA je odgovoril:

V zagovarjanju naših utemeljenih pravic in v zahtevah po reševanju naših dejanskih problemov stare in nove vsebine bi morali biti vsi zavedni Slovenci vedno složni. Ko gre za našo narodno bit, za ohranitev in razvoj našega jezika in naroda v zamejstvu, bi morali biti vsi enotnega hotenja. Strankarska razvejanost zamejskih Slovencev, ki jo sprejemamo pač kot stvarnost, bi ne smela biti ovira v našem skupnem narodnem delovanju. Nasprotno: različne izkušnje v različnih strankah bi morale Slovence še bolj utrditi v odločnosti po skupnih nastopih. Vendar pa je zavzetost v to smer včasih vse premalo. V tem Slovenci še nismo dosegli tiste zrelosti, ki so jo vsaj nekatere druge manjšine dosegle že pred časom.

Predvsem bi se morali dokopati do prepričanja, da ni danes za nas v Italiji noben problem tako pekoč, tako potreben rešitve, kot je prav ustrezna rešitev narodnostnih vprašanj Slovencev v Italiji in Avstriji.

Vse slovenske sile, od političnih do kulturnih in športnih, morajo učinkovito uskladiti svoje delo, in to čimprej, da ne bomo zamudili še tistih nekaj vlakov, ki bodo utegnili voziti v smer, kjer rešujejo naše narodnostne in socialne pravice.

Poslanec ALBIN ŠKERK je odgovoril:

Predvsem moramo upoštevati, da je večina Slovencev v Italiji, izvzema Beneško Slovenijo, politično in idejno povezana z italijanskim delavskim gibanjem ter vključena v vsedravnih levičarskih strankah, ali pod vplivom istih. To stanje je pozitivno, ker kaže visoko politično zrelost pripadnikov naše manjšine, ki je prerasla ozko nacionalistično (dalje na 7. strani)

PO REFERENDUMU

Marsikoga je morda presenetilo, da se v našem listu nismo tako zagrizeno spustili v predvolilni boj, kot so to storili po državi in tudi pri nas nekateri drugi listi. Pri tem gre poudariti dve osnovni ugotovitvi, ki smo jih zapisali v našem tedniku že pred meseci, takrat ko je bilo jasno da referendum ne bo možno preprečiti in da je zato ljudsko glasovanje neizbežno. Že tedaj smo zavzeli zelo jasno in odločno stališče v obrambo zakona Fortuna-Baslini, ker smo bili in smo mneneja, da je ta zakon v Italiji potreben, da je v bistvu dober, da ga je vedno možno popraviti in izboljšati in da cerkveni nauk o nerazvezljivosti cerkvene poroke nima s tem zakonom nič skupnega. Druga naša takratna želja pa je bila, naj bi predvolilni boj ostal na ravni civilizirane družbe in že s tem pokazal zrelost večine italijanskih državljanov. V to zrelost nismo nikoli dvomili kljub nekaterim nejasnim trenutkom italijanskega notranjepolitičnega življenja. To naše prepričanje nas je tudi utrjevalo v zavesti, da se bo večina italijanskih državljanov kljub političnim in fizičnim grožnjam in kljub nepotebnim vmešavanjem s strani nekaterih vatikanskih krogov, znala prav odločiti in glasovati 'ne'. S tem so izpričali civilno in državljansko zrelost pred svojimi lastnimi političnim razredom, kot tudi pred vso svetovno javnostjo, ki je v teh dneh začudeno in pozorno spremljala dogodke v zvezi z referendumom. Tudi v uredništvu našega lista smo zato upravičeno zadovoljni, da se je celoten problem referen-

duma tako pozitivno zaključil in potrdil naše zaupanje v pravilne in zdrave poglede povprečnega človeka.

Bolj kot se je volilna propaganda bližala in bolj so prihajali do izraza nevarni spopadi koncu, bolj so se razvnela razna stališča med različnimi političnimi silami. Toda mimo vsega tega nepotrebnega prahu je bilo vedno bolj jasno, da bo glasovanje 12. in 13. maja imelo svoj odmev v širši politični stvarnosti in se ne bo omejevalo na izključno vprašanje »za ali proti razporoki«. Za tem malenkostnim vprašanjem so stali vse globlji in težji problemi, ki segajo v same temelje naše sedanje družbene ureditve, celo v temelje naše sedanje civilizacijske usmerjenosti. In o vsem tem smo v našem listu tudi pred volitvami že pisali. Z veseljem zato lahko zdaj ugotavljamo na podlagi volilnih rezultatov, da sta italijanski narod in pri nas tudi slovenska manjšina izredno dobro prestali svoj evropski in civilizacijski izpit. Tistih šest milijonov glasov razlike med »ne« in »da« neizpodbitno kaže, da je tudi italijanski človek, mimo nekaterih žalostnih no stalgičnih poskusov integralističnega zastoja pokazal svojo težnjo k razvoju in napredku, k večji družbeni socializaciji, k večji osebni odgovornosti, k bolj odločnemu gospodarskemu razvoju.

Ce te misli držijo v vsedravnem merilu, je v naših krajih in posebno med slovensko (Dalje na 5. strani)

I. T.

Cerkev lahko diha samo v svobodi

Referendum o odpravi zakona o razporoki se je končal tako, kot je narekovala zdrava pamet in kot je bilo pričakovati: za odpravo zakona je glasovalo 40,9 odstotkov volivcev, proti odpravi, t.j. za to, da ostane v veljavi, pa 59,1 odst. Glasovalo je 88,1 odst. državljanov z volivno pravico; vseh volivcev je bilo 33.039.217. Razlika med glasovi »ja« in »ne« je znašala skoro šest milijonov, v korist drugih.

Pri analizi volilnih rezultatov se pokaže, da so dobili glasovi za odpravo zakona o razporoki večino v južni Italiji (a brez Sicilije in Sardinije) in na tistih področjih v severni Italiji, ki so že od nekdaj trdnjave krščanske demokracije, že iz časov pred prvo svetovno vojno in De Gasperija, t.j. na Beneškem in na Tridentinskem. Toda če bi ne bilo misovcev, bi verjetno tudi na jugu, na Beneškem in na Tridentinskem prevladali glasovi »ne«.

Realistične in nepristranske napovedi, ki so jih potrjevala tudi sondiranja, so napovedovala okrog 60 odstotkov glasov proti odpravi zakona o razporoki in okrog 40 odstotkov glasov za njegovo odpravo. Izid referenduma jih je potrdil.

Človek se mora začuden vprašati, kaj je gnalo krščansko demokracijo v to pustolovščino z referendumom, v kateri ni mogla doživeti drugega kot poraz. Ta je bolj političen, kot bi se zdelo na prvi pogled in kot hočejo krščansko-demokratski voditelji priznati. Zato je tudi hudo boleč. Za njihovo stranko pomeni neuspeh v več pogledih: Predvsem je izgubila boj proti razporoki. Proti sebi je ustvarila strnjeno fronto takomenovanih laičnih strank od komunistične do liberalcev, ki se označujejo za napredne in so dejansko branile napreden zakon. Tako se je osamila in se je je nujno prijel pečat reakcionarstva, (dalje na 7. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 19. maja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Albert Roussel: Godalni kvartet. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder »Potovanje v Liliput«. Napisal Jonathan Swift, dramaturgiral Mara Kalan. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »Pribežniki«. Radijska drama, napisal Terje Stigen, prevedla Marija Raunik. RO. Režija: Jože Peterlin. 16.35 Revija solistov. 17.30 Šport in glasba. 18.30 Nedeljski koncert. Domenico Cimarosa: »Le trame deluse«, uvertura. 19.15 Mojstri jazza. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke.

:: PONEDELJEK, 20. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Naše navade in običaji v slikah Maksima Gasparija«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Glas in orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja — Violončelist Vlado Požar, pianist Leon Engelman. Jakob Jež: Zimska pravljica; Primož Ramovš: Figura v miniaturoh; Rudolf Matz: 3 lirske skice - Slovenski govori na Tržaškem - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Južno-ameriški ritmi.

:: TOREK, 21. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Medigra za pihala. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce (Danilo Lovrečič). 18.15 Umetnost. Violinist Ruggero Ricci, pianist Ernest Lush. 18.55 Formula 1: Pevec in orkester. 19.10 Smeh ni greh, šaljive zgodbe Fortunata Mikuletiča »V brivnici«. 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Nikolaj Rimski-Korsakov: Legenda o nevidnem mestu Kitežu, opera. (21.30) »Pogled za kulise« (Dušan Pertot). 22.30 Melodije v polmrazu.

:: SREDA, 22. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol) »Živalce naših travnikov«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Hornist Jože Falout, pianist Aci Bertonec. Fabio Vidali: Cornuteide suite. 19.10 Higiiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Anton Nanut. Sodelujeta flavtist Miloš Pahor in sopranistka Ileana Bratuș-Kacjan. W. A. Mozart: Mala nočna glasba. Koncert za flavto v g duru, Exultate, jubilate, motet za sopran in orkester. Divertimento v d duru. Dunajski komorni orkester. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico. 20.05 Ritmične figure.

:: ČETRTEK, 23. maja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Revija popevk. 9.00 Sv. maša iz farne cerkve v Rojanu. 9.45 Robert Schumann: Klavirska sonata. 10.25 Veliki orkestri lahke glasbe. 11.00 Mladinski oder »Princesa Li-ču ging-gong«. Napisala Lea Pertot. RO. Režija: Lojzka Lombar. 11.35 Slovenski razgledi: Srečanja. 13.30 Glasba po željah. 15.45 Znani motivi. 16.30 Filmska glasba. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Skladatelji naše dežele: Jožko Jakonič (Miko Renar). 19.10 Ob 500-letnici rojstva Ludovica Ariosta: 3. oddaja (Janko Jež). 19.25 Za najmlajše: Pisani balončki (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.30 »Medeja«, napisal Franz Grillparzer, prevedel Franc Jeza. RO. Režija: Jože Peterlin. 22.20 Nepozabne melodije.

:: PETEK, 24. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): Spoznavajmo naravo: »Izlet na Triglav«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Sočobni slovenski skladatelji. Dane Škerl: Koncert za orkester. Simfonični orkester Radiotelevizije Ljubljana vodi Samo Hubad. 19.10 Vinko Beličič »Pred začetkom pisma«. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Antonino Votto. 21.20 V plesnem koraku. 22.00 Glasba v noč.

:: SOBOTA, 25. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce (Danilo Lovrečič). 18.30 Tenorist Bruno Sebastian in pianist Olinto Contardo izvajata samospeve. 18.15 Glasbena zlepljenka. 19.10 Po družinskih in krožkih: »Veliko gradišče« iz Gročane. 19.25 Zborovsko petje. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Vila ob jezeru«. Roman, napisal Boris Pahor, dramaturgiral M. Košuta. 4. in zadnji del.

Težko je dati svobodo drugim

General de Spinoza je bil v sredo proglašen za predsednika Portugalske. V kratkem, morda že danes, bo sestavljena tudi civilna vlada, v kateri bodo po Spinolovih besedah zastopniki vseh strank, ne bodo pa v njej zastopane stranke kot take. To bo vlada osebnosti, ne strank je rekel. Vlada, v kateri bodo zastopane stranke, bo sestavljena šele po volitvah, čez leto dni. Spinoza je pozval ljudstvo, naj se ne da zapeljati v nepremišljene demonstracije, ki bi lahko imele za posledico obnovitev diktature. V nastopnem govoru je govoril tudi o kolonijah. Kaže, da glede teh še nima čisto jasnega koncepta in da teži po ustanovitvi nekake federacije kolonij z matično državo.

Ob tej priložnosti se je ponovno pokazalo, da se narodi, ki imajo pod oblastjo druge narode, najtežje odrečejo ravno tej oblasti. Prej so pripravljeni odreči se vsemu drugemu, tudi lastni svobodi, kakor mitu svoje »superiornosti« in »moči«. In čim bolj zaostal je kak tak narod, čim hujši manjvrednostni kompleks ima nasproti ostalemu svetu in posebno proti bolj razvitim, pa tudi podložnim narodom, tem bolj trdovratno vztraja pri mitu svoje veličine, »odreševanja« in »osrečevanja« ter seveda »osvobajanja« podložnih

narodov. V opravičevanju takega zatiranja in manjvrednostnih kompleksov obstaja že cela vrsta ideologij. V vztrajanju pri takih teorijah »združitev« in »sodelovanja« v skupno dobro« je tudi največja nevarnost za sedanjo liberalizacijo na Portugalskem, kajti Spinolova vladavina bo nujno morala bodisi dati kolonijam svobodo bodisi nadaljevati pritisk v njih in kolonialno vojno. Druge izbire ni — ali vsaj ni videti. Nadaljevanje vojne v kolonijah pa lahko privede do ponovne zadušitve svobode tudi doma.

Mnogo držav je rajši propadlo, kot da bi dale svobodo narodom in manjšinam, katere so držale v stanju podjarmljenosti. Tako carska Rusija, Avstro-Ogrska, stara Jugoslavija, Češkoslovaška l. 1938. Ali pa so še same oropane svobode, ki jo odrekaajo drugim, kot Španija in Sovjetska zveza. Te države so tudi šibke navzven, četudi si delajo iluzije, da jih dela ozemlje in število podjarmljenih narodov velike in močne.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Mihec in Jakec se menita od referendumu, dnarja in demokracije

— Jezes, jezes, Jakec moj, kej bo z nami?

— Pej kej ti je, Mihec? Kej si ustou z levo nogo?

— Ma kej nisi slišou, de so zmagali tisti, ke

čejo jemet razporoko?

— In kej je pole?

— Ma dragi moj, zdej bo pršlo nad nas vse tisto gorje ke so rekli škofi, papež, Fanfani, Almirante jn vse ta druge velike glave. De družine ne bo več, de bojo moški menjavali babe vsake tri mesce, de se bojo otroci klali po cestah lačni jn bosí, de bomo šli vsi v p'ku jn vse sorte.

— Ma Mihec! Kej si res taku zabiti, al se samo delaš?

— Neč se ne delam. Sej so vse tu rekli po televiziji jn na shodeh.

— Mihec, jest sm ti vre tolkokrat reku, de ne smeš virvat vsega, kar čekolirajo velike glave. Ke takem tičem se gre narbol za oblast jn klepetajo vse sorte samo de mešajo ledem glave. In dostikrat pravejo prou velike oslarije, zatu ke mislejo, de so ledje bol zabiti, ku zgleda. Ma zdej se je skazalo, de ledje vsekih nekeji zastopejo jn so s tem referendumam dali ano klofuto vsem tistem, ke be teli obrnt svet nazaj, namesto naprej. Zdej bo praksa pokazala, kaku naumna je bla propaganda pruti razporoki jn kaku je biu tudi referendum prouzaprou ana nepotrebna naumnost.

— Ma vselih bo zdej dosti drugače jn jest se bojim...

— Neč ne bo drugače jn neč se ti ni treba bat. Zatu ke zakon od razporoke je vre tri le-

ta u velavi jn ostane naprej. Sej ti pravem, de referendum je biu brez potrebe, zatu ke so ga vre u parlamenti podpisali. Sej volem jn plačamo poslance zatu, de delajo zakone.

— Ma alora vse te milijarde, ke je koštou referendum, je prouzaprou dnar vržen proč?

— Kepej! Namesto de be tiste milijarde ponucali za kej potrebne, za popravit šule, za špetale jn za tolko drugeh reči, so ga zaprauli za glasovnice, za skrutinatorje, za plakate, za propagando jn druge naumnosti. In pole so vzeli še mulariji štiri al pet dni šule. Se taku je preveč praznikov!

— Ma če je biu referendum brez potrebe, kej ne be blo prou, de be tisti, ke so po vsej sili teli jemet ta referendum, de be uani vrneli državi tiste milijarde? Vsi tisti komitati za referendum, Fanfani jn taku naprej, ke so jemeli zadosti dnarja za propagando be mogli reč: »Ne zamerte! Z našo trmo smo vam strili špendat tolko dnarja brez potrebe; ma mi nečemo oškodvat državo jn vam vrnemo dnar.« Jn če glih nimajo skupej vseh tistih milijard, be lahko tisti komitati začeli zbirat soude pr svojih ovčicah.

— O Mihec, Mihec, kaku si ti naiven! Referendum je biu, dragi moj, višek demokracije. Neč ne stri, če je biu obanem tudi oslarija. Oslarije so se zmiram delale jn se še bojo. In čeglih je tu tašna demokracija, naša vlada jn naši parlamentarci se ne bojo nikoli zmislili, de bi, postaumo reč, nardili referendum za subvencioniranje političnih strank jn mišinov al pej referendum za postopanje pruti tistim strankam, ke so dobivale dnar od petrolejskih družb. Za take reči ne bojo nikoli ljudstva prašavali, kej misleš.

— A, se zna, de ne. Zatu ke vre znajo, kej misle...

O terorističnem pokolu v Izraelu

V sredo popoldne se je preko tiskovnih agencij razširila vest, da je skupina arabskih teroristov vdrla na izraelsko ozemlje in zajela v Gornji Galileji v kraju Maalot okrog 90 učencev v poslopju njihove osnovne šole. Dogodki so se nato hitro razvijali in prav tako bliskovit je bil absurden in tragičen konec tega novega terorističnega posega. Trije arabski teroristi pobiti, 16 otrok mrtvih in 70 ranjenih. Izraelski vojaki, ki so obkolili poslopje šole, so skušali prehiteti Arabce in vdreti v notranjost, vendar preden so teroristi padli pod izraelskim ognjem so odvrgli med otroke več ročnih bomb.

Ogorčenje zaradi tega najnovejšega terorističnega pokola na Bližnjem vzhodu je seveda edina možna reakcija na taka in podobna brezupna in nesmiselna dejanja. Arab-

ski in palestinski gverilci si z njim gotovo ne utrjujejo svojega ugleda v svetu, nevarno pa je, da bodo povsem odbili še tiste prijeteljske sile, ki so do zdaj zagovarjale njihove zahteve in pravice.

Palestinci res nimajo danes skoro ničesar izgubiti v svojem brezupnem boju za domovino, toda s podobnimi nečastnimi in krvavimi dejanji je tudi verjetno rešitev njihovega glavnega problema še zelo daleč.

V njihovih vrstah vsekakor ni večjih in preudarnejših politikov, ki bi znali izrabiti pravih trenutkov, zlasti med sedanjimi Kissingerjevimi pogovori na Bližnjem vzhodu in doseči pri pogajanjih za svoj narod to česar ne morejo in ne bodo nikoli dosegli s silo. Prav zato pa je nevarno, da se bo začel krog izsiljevanja in nasilja še nadaljeval po neki absurdni in brezperspektivni logiki. Pri celotnem palestinskem problemu, pa imajo vsekakor svoj del krivde tudi neposredno zainteresirane države in seveda velike vevile. Tudi v tem primeru si je želeli, da bi čim prej zmagala zdrava pamet in umirjen političen dogovor.

SCHEEL PREDSEDNIK ZAHODNE NEMCIJE

Včeraj, v sredo, je bil izvoljen dosedanji zunanji minister v Brandtovi vladi, Walter Scheel, za novega nemškega predsednika, ker Heinemannu poteče mandat 1. junija. Scheel je liberelec.

Nemški tisk prinaša te dni podrobnosti o osebi vohuna Guillaumea, enega izmed treh Brandtovih najozžjih zaupnikov v kanclerskem uradu. Možak je imel po letu 1954, ko je »pribežal« v Zahodno Nemčijo, bar v Frankfurtu, hkrati pa si je kar postrani zaslužil s snemanjem pornografskih fotografij pocestnic. Njegove fotografske »umetnine« lahko zdaj Nemci občudujejo v dnevnikih in ilustriranih tednikih. Z dobrim okusom se res ni odlikoval. Čudno je le, kako da je prišlo vse to na dan šele zdaj, saj so obstajali albumi njegovih pornografskih slik tudi prej. Značilno pa je tudi, kakšni ljudje najdejo s tako lahkoto pot do ključnih položajev, medtem ko je marsikak poštenjak in resnični izobraženec odrinjen, ker si upa misliti z lastno glavo in vzbuja zato nezaupanje in nerazpoloženje pri oblastnikih. Kot kaže, tudi Brandt v tem pogledu ni izjema.

SOVJETSKA PODPORA ARABSKEMU RASIZMU

Služba ameriškega zunanjega ministra pušča, kot kaže, veliko prostega časa. Tako si je lahko privoščil Kissinger spet daljše bivanje na Bližnjem vzhodu, menda že četrto leto. Tam posreduje med Izraelci in Sirci za razmik sil na Golanskem višavju, a doslej brez uspeha.

Strahotno in gnusno dejanje treh palestinskih teroristov, ki so se polastili v sredo 90 izraelskih otrok na šolskem izletu v severnem Izraelu, je še otežilo to njegovo prizadevanje. Izraelske sile pod Dayanovim poveljstvom so vdrla v šolo, kjer so držali teroristi otroke ujete, in vse tri ubile, vendar so ti prej še utegnili pobiti menda 16 otrok, 70 pa so jih ranili. Že prej so ubili 4-člansko izraelsko družino, ki jim je odprla, ker so se izdajali za izraelsko policijo.

Čudno je, da Sovjetska zveza podpira z orožjem te teroriste, čeprav je očitno, da gre za popolnoma fašistične organizacije, katerih cilj je fizično iztrebiti Jude. Za fašistične jih označujejo besno rasno sovražstvo, metoda pobijanja talcev, fanatizem, skrajni nacionalizem in nasladna okrutnost.

KOMENTARJI O REFERENDUMU

Kakor hitro so bili v ponedeljek zvečer znani podatki o ljudskem glasovanju, so različne politične osebnosti in razne skupine o tem povedale svoje mnenje in svojo oceno. Politični predstavniki laičnih strank, ki so se zavzemale za ohranitev razporeke v Italiji so razumljivo izrazili svoje izredno zadovoljstvo nad nepredvidljivim uspehom svoje strani. Prav tako pa je razumljivo nezadovoljstvo in obžalovanje v vrstah Krščanske demokracije in Vatikana. Izredno zanimivo je tudi branje komentarjev tujega tiska o politični teži tega referenduma.

V naših krajih sta poleg izjav političnih strak pojasnili svoje zadovoljstvo skupina slovenskih katoličanov proti odpravi razporeke in italijanska skupina demokratičnih katoličanov. Pojav obeh skupin, ki sta vseskozi

tesno sodelovali, je vsekakor zanimiv dogodek v tržaškem družbenem življenju. Italijanska skupina okrog Nodarija in Palina je že izjavila, da namerava nadaljevati svoje delo v smeri pokoncilske preobnove v tržškem krščanskem svetu. V svoji izjavi demokratični katoličani pravijo: »Izid ljudskega glasovanja 12. maja je odvrnil poskus nazadovanja italijanske Cerkve na predkoncilske pozicije. Prav tako je jasno in pravilno opomnil tiste sile, ki so iskale pomoči pri fašistih, da bi z njihovo pomočjo razdvojile delavske in ljudske množice z argumenti verske vojne. Tržaški demokratični katoličani izražajo svoje izredno zadovoljstvo nad izidom glasovanja in se zavedajo, da so v dobri meri pripomogli k zmagi civilnih svoboščin in k osvoboditvi Cerkve izpod dvomljivih kompromisov z oblastniškimi strukturami. Mimo tega pa gre poudariti, da je treba zaščititi družino z resno in odločno politiko socialnih reform.«

MAC COYEVO PLEME

JACK LONDON

5

Gospod König se je zdel, kot bi bilo udarilo vanj, in je pogledal Mac Coya, kot da je ta nenadno zblaznel.

»Na kak otok hočete?« je zavpil kapitan. »Zakaj pa? Potrebovali bi tri ure, da bi dospeli tja z vašim kanujem.«

Mac Coy je premeril razdaljo, ki jih je ločila od otoka, in je prikimal.

»Ja, ura je zdaj šest. Tam bom ob devetih. Ljudstva ne morem zbrati pred deseto. Takoj ko se bo ponoči dvignila sapa, lahko začnete pluti proti njej, da me boste pobrali jutri zjutraj.«

»V imenu razuma in zdrave pameti vas vprašam, zakaj vendar hočete zbrati ljudstvo?« je vzkliknil kapitan. »Ne razumete, da ladja gori pod našimi nogami?«

Mac Coy pa je bil miren kot poletno morje in kapitanova jeza ni povzročila najhujšega valčka na tej mirni gladini.

»Ja, kapitan,« je zagruglil s svojim golob-

jim glasom. »Razumem, da vaša ladja gori. Zato vas bom tudi spremljal do Mangareve. A moram dobiti dovoljenje, da smem z vami. Taka je naša navada. Odhod guvernerja z otoka je važna stvar. Gre za koristi ljudstva in zato ima pravico glasovati, če se strinja ali pa odkloni. A mi bodo dali dovoljenje, vem.«

»Ste gotovi?«

»Absolutno gotov.«

»Če torej veste, da vam bodo dali dovoljenje, zakaj bi se mučili, da bi ga dobili?«

»Taka je naša navada,« je prišel mirni odgovor. »In poleg tega sem guverner in moram poskrbeti za čas, ko bom odsoten z otoka.«

»A saj traja plovba do Mangareve samo štiriindvajset ur,« je ugovarjal kapitan. »Pa recimo, da bi potrebovali šestkrat toliko, ko bi se vračali proti vetru, boste vseeno nazaj največ čez en teden.«

SESTANSK SLOVENSKE SKUPNOSTI Z JUŽNOTIROLSKO SVP

Dne 14. maja 1974 so se srečali v Veroni predstavniki južnotirolske stranke SVP, Slovenske skupnosti iz Trsta in Slov. demokratiške zveze iz Gorice.

Srečanja so se udeležili dr. Joachim Dalsass, podpredsednik in Josef Atz, pokrajinski tajnik SVP. Slovensko skupnost sta zastopala dr. Zorko Harej in dr. Drago Stoka, SDZ iz Gorice pa dr. Slavko Bratina in dr. Andrej Bratuž. Predstavniki omenjenih strank so si izmenjali mnenja o problemih, ki zadevajo zlasti zaščito narodnih manjšin v bociški pokrajini ter v deželi Furlanije - Julijska krajina.

Zastopniki omenjenih strank so se sporazumeli za nadaljnje stike, da bi globlje preučili vprašanja, ki zadevajo obe strani.

POPRAVITE!

V zadnji številki je zgrešen tudi naslov članka na tretji strani, ki bi se moral glasiti »Raje več porok!« in ne »Raje več otrok!«

Poučna ekskurzija otrok iz Boljunca

Združenje staršev otrok slovenske osnovne šole v Boljuncu je s sodelovanjem učiteljstva ter didaktičnega ravnateljstva organiziralo v ponedeljek 29. aprila 1974 poučno šolsko ekskurzijo po tržaškem Krasu.

Kljub neugodnemu vremenu in razburjenju zaradi podlega napada na slovensko šolo pri Sv. Ivanu so s posebnim avtobusom vsi otroci redno odpotovali.

Najprej so si ogledali znano dolino Perčedol pri Repentabru, katere značilnosti je prikazala učiteljica Ljuba Smotlak. Nato so otroci nadaljevali pot do Repentabra. Na griču pred cerkvijo jih je sprejel repentaborski župnik, ki jim je razkazal cerkev ter povedal nekaj zgodovinskih podatkov o tem kraju. Otroci so si s te točke ogledali še bližnjo in daljno okolico. Zatem so obiskali »Kraško hišo« v Velikem Repnu, kjer so se med drugim tudi nekoliko ogreli pri velikem ognju, ki so jim ga za to priliko nalašč zakurili na starinskem ognjišču. Po ogledu kraške hiše so se otroci odpeljali k Briškomu, da so si ogledali v tamkajšnjem muzeju slike kraških zanimivosti, razne primere kapnikov in okostja nekdanjih živali našega Krasa, pa tudi posode, orodje in orožje prebivalcev kraških jam in gradišč. Nato so si v Repniču ogledali še ostanke nekdanjega gradišča in dva kamnoloma. Nazadnje je bil na vrsti še ogled izvira reke Timave. Ker je bilo tiste dni veliko dežja, so otroci imeli priložnost obču-

dovati močno bruhanje vode izpod skal. Po ogledu reke Timave in Stivana so se otroci — po obalni cesti ter skozi mestno središče — vrnili domov. Vsi so bili zelo zadovoljni kljub utrujenosti in čeprav so bili marsikateri čelveljčki precej mokri. Ekskurzija je bila za vse zelo zanimiva in otroci so ta dan pridobili marsikaj, kar bo obogatilo njihovo znanje.

Odbor Združenja staršev se iskreno zahvaljuje tistim učiteljicam, ki so ta dan kljub solidarnosti z ostalimi stavekajočimi šolniki spremljale otroke na tej ekskurziji, ki je ni bilo mogoče preložiti.

Še protesti proti fašizmu in bombi

Na naslov Združenja staršev slovenskih šol, ki imajo svoj sedež v zgradbi pri Sv. Ivanu, na katero je bil napravljen atentat, in na naslov našega lista še vedno prihajajo protesti in izrazi vzajemnosti.

Združenje staršev slovenskega otroškega vrtca in slovenske osnovne šole v Škedenju z ogorčenjem in zaskrbljenostjo jemlje na znanje vest o atentatu, ki so ga skrajneži izvršili na zgradbo slovenskih šol pri Sv. Ivanu 27. aprila.

Zamejski Slovenci vidimo v naših slovenskih šolah največjo vez, ki nas druži in ki nam obenem zagotavlja obstoj in nadaljevanje naših jezikovnih in kulturnih tradicij. Nedopustno je torej, da se taka dejanja v naši dobi sploh še dogajajo.

Ustava italijanske republike izrecno zagotavlja zaščito jezikovnih manjšin. Smatramo, da je atentat na slovenske šole obenem atentat na celotni slovenski živelj v Italiji.

Zato se pridružujemo splošnemu ogorčenju in obsojamo taka dejanja. Staršem iz Sv. Ivana pa izrekamo popolno solidarnost vupanju, da se omenjena nasilja ne bi nikoli več ponovila.

—o—

POIMENOVANJE SOLE V BAZOVICI PO TRUBARJU

V nedeljo, 26. t.m. bo v Bazovici slovesnost, na kateri bodo poimenovali osnovno šolo s slovenskim učnim jezikom po Primožu Trubarju. Slovesnost se bo začela ob 17. uri. Učiteljstvo in Združenje staršev sta razposlala res lepa in okusna vabila.

KAKO SMO VOLILI NA TRŽASKEM

V tržaški pokrajini je volilo 26,9 odst. volivcev »ja« (za odpravo zakona o razporoki), 73,1 odst. pa »ne«. Volivna udeležba je znašala 91 odst. Rezultati po posameznih občinah tržaške pokrajine so naslednji:

Devin - Nabrežina: 23,9 odst. ja, 76,1 odst. ne; Repentabor 14,41 odst. ja, 85,59 odst. ne, Dolina 15,74 odst. ja, 84,21 odst. ne, Zgonik 12,26 odst. ja, 87,74 odst. ne, Milje 20,23 odst. ja, 79,77 odst. ne, Trst 27,66 odst. ja, 72,34 odst. ne.

V celi deželi Furlaniji - Julijski krajini je glasovalo ja 36,1 odst. volivcev, ne pa 63,9 odst. Največ »ja« glasov je bilo v videmski pokrajini (Furlaniji) in sicer 41,3 odst.

LJUDSKI PRAZNIK V DEVINU

Slovenska prosvetna zveza in Kmečka zveza s sodelovanjem Kulturne krožka Devin - Štivan prirejajo prihodnjo nedeljo, 19. maja v Devinu ljudski praznik ob obletnici kmečkih puntov.

Ob 15. uri bo na glavnem trgu odkritje spomenika padlim kraškim puntarjem leta 1713. Po govoru tajnika K.Z. Lucijana Volka, bo spomenik blagoslovil devinski dekan msgr. Kretič. Združena zbor iz Devina in Nabrežine bosta zapela nekaj pesmi.

Popoldne ob 17. uri bo v devinskem portiču kulturni program. Govorili bodo župan Legiša, deželni odbornik Tripani, predsednik S.P.Z. Klavdij Palčič in tajnik K.Z. Volk. S pesmimi pa bodo nastopili Partizanski zbor, združena zbor »Fantje izpod Grmade« in »Igo Gruden«. Sledili bo nastop folklorne skupine iz Trsta. Od 20. ure do polnoči bo folklorni ansambel »Radovič« iz Nabrežine poskrbel za ples, domači prosvetarji pa za pijačo in jedo.

MNENJA

Koncerte religiozne pesmi v naše vasi!

Kot poročamo na drugem mestu, bo v Šempolaju zadnjo nedeljo v maju koncert Marijinih pesmi. Ta pobuda je razveseljiva in hvalevredna, kajti želeti je, da bi se taki koncerti prirejali vsako leto po naših kraških vaseh, enako pa tudi na Goriškem. V prizadevanju za boljše življenje, za višjo življenjsko raven, se namreč dogaja, da ljudje včasih pozabijo ali zanemarijo duhovne in kulturne dobrine. Mnogim se ne ljubi hoditi na koncert božičnih pesmi ali na kake druge koncerte v osrednjih kulturnih domovih, ali pa nimajo časa. Morda pa bi se radi udeležili koncerta, ko bi bil v njihovi lastni vasi ali v bližnji okolici. Med duhovnimi dobrinami pa so posebno važne religiozne in za marsikoga je pot lepe cerkvene pesmi prava bližnjica do vernosti k Cerkvii in k religioznemu doživljanju. Zakaj bi ljudem odtegovali te dobrine?

Tako bi lahko prirejali po vaseh ne le koncerte

božičnih in Marijinih, ampak tudi velikonočnih in drugih religioznih pesmi, morda skupaj z drugimi starimi ljudskimi pesmimi. Naši ljudje si želijo ohraniti te velike ljudske dobrine, kot so naše stare religiozne pesmi, ki jih najraje pojejo, pa se morajo vedno bolj umikati novim in je nevarnost, da zaidejo v pozabljenje, če se ne bodo priljubile tudi novim generacijam. V ta namen pa jih morajo seveda slišati in jih poznati. To bi bil tudi prispevek k prizadevanju, da se poživijo pravo ljudsko petje po naših vaseh, tako da ne bodo ljudje brundali samo modernih popevk, morda celo samo tujih. Taki koncerti bi pomagali razgibati in razvedriti razpoloženje in miselno ozračje po naših vaseh ter bi preganili puščobo, dolgočasnost in samoljubno, malenkostno miselnost, ki se je že tako globoko zajedla v življenje marsikje in marsikoga.

A. Ž.

UPADANJE OSEBNEGA PROMETA NA MEJNIH PREHODIH

V aprilu lanskega leta so na mejnih blokih v tržaški pokrajini zabeležili skoro 5 milijonov prehodov oseb, v istem mesecu letos pa je osebnih prehodov bilo manj kot milijon in pol. S potnimi listi je v aprilu potovalo preko meje 332.044 italijanskih državljanov in 379.339 tujcev. Med temi so na prvem mestu jugoslovanski državljani (295.194), sledijo Nemci (14.514), Avstrijci (9.452), Angleži (6.853), Francozi (8.710), Grki (7.076), Švicarji (7.515) in Američani (4.257). V maloobsejnim prometu (s preputnicami) pa je bilo 508 tisoč potnikov iz italijanskega področja in 251 tisoč z jugoslovanskega.

—o—

ŠMARNIČNI PEVSKI KONCERT KRAŠKIH ZBOROV Z IZKLJUČNO MARIJINIMI PESMIMI V ŠEMPOLAJU NA KRASU

ob prazniku Blažene Device Marije Pomočnice.

Zadnjo majsko nedeljo dne 26. maja 1974

ob 17. uri (po takratnem legalnem času).

Peli bodo cerkveni mešani zbori z Opčin, iz Sv. Križa, iz Zgonika in dva domača šempolajska zbor, namreč mešani cerkveni zbor in novi otroški zbor.

Koncert bo pri lepem vremenu na prostem v senci dreves sredi vasi poleg cerkve. V primeru dežja pa v cerkvi ali pod stebriščem občinskega azila.

PREDAVANJE V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU

V soboto zvečer je predavala mladini v Slovenskem kulturnem klubu v ulici Donizetti gospa Majda Musek iz Ljubljane o temeljnih človeške ljubezni, duševni in telesni. Na znanstven način je orisala vse kvalitete, pa tudi nevarnosti, ki se skrivajo v tem. Poudarila je, da je treba pojmovati ljubezen z dveh vidikov, duševno in telesno, le tako je ljubezen popolna in trajna. Svoje izvajanje bo nadaljevala v soboto 25. t.m., ko bo predvsem odgovarjala na vprašanja. Vprašanja je treba pripraviti pismeno, jih zalepiti v kuverto in jo oddati odbornikom kluba do prihodnje sobote.

—o—

V soboto 18. t.m. bo v prostorih Slovenskega Kulturnega kluba

GLASBENI VEČER

Začetek oz 19. uri.

Vabljeni!

ČESTITAMO

G. Viniciju Stuparju, solastniku tiskarne Graphart, kjer se tiska naš list, in ženi Sonji se je rodila hčerka Tanja. Njen prihod je razveselil tudi bratca Davida. Naše prisrčne čestitke, Tanji pa vse najboljše na življenjsko pot.

Praznik v Kanalu

V nedeljo sta organizirala Prosvetno društvo »Soča« in Turistično društvo v Kanalu veliko spominsko slavo ob dvestoletnici rojstva našega velikega kulturnega buditelja in tudi navdušenega planinca Valentina Staniča, doma iz Bodreža pri Kanalu.

Spored proslave je bil obširen, zanimiv in prirčno izveden ob veliki udeležbi stotin ljudi iz Soške doline in gostov iz Ljubljane ter zamejstva.

Že v soboto zvečer je bilo v Kanalu izredno zanimivo skioptično predavanje Jožeta Medveščeka »Po stopinjah Valentina Staniča«.

V nedeljo ob 11. uri dopoldne je bila na glavnem trgu v Kanalu pred Staničevim kipom slovesna poklonitev kanalskih in goriških rojakov.

O kulturnem in socialnem liku Valentina Staniča je govoril prof. Rado Bednarik.

Novi kanalski mešani zbor je pod vodstvom učiteljice Konjedic dovršeno zapel nekaj ustreznih skladb.

Opoldne se je slovesnost nadaljevala pri Staničevi rojstni hiši v lepo okrašenem Bodrežu. Po pozdravih šolskega upravitelja Trnovca je profesor Uršič iz Tolmina govoril o življenju in delu znamenitega rojaka.

Nato je predsednik Slovenske planinske zveze dr. Miha Potočnik odkril spominsko plaščo s primernim nagovorom.

Sledilo je polaganje vencev raznih planinskih društev, tudi iz stare Gorice, Kluba sta-

rih študentov in drugih organizacij, medtem ko so se vrstili pevski zbori in recitatorji po sporedu pripravljalnega odbora, ki mu je bil duša Jože Medvešek z drugimi domačini in Ludvikom Zorzutom, ki je ob koncu pozdravil:

Bodrežani, marljivi Bodrežani,
ob Soči Staničev poganja klas,
naj cvete, raste Staničeva vas.
Kot njiva razorana, ki nas k žetvi dviga,
k omiki vam odprta je njegova knjiga.

Prelepa kulturna proslava se je po krasnem popoldnevu končala pri ljudski zabavi in pesmi do trdega mraka.

DRŽAVNA KNJIŽNICA SE SIRI

Vodstvo državne knjižnice v ul. Mamelli je odprlo nov odsek, in sicer fonoteko. Tu so na razpolago moderne naprave za predvajanje gramofonskih plošč s klasično in moderno glasbo.

V začetku bo fonoteka odprta ob torkih in petkih od 17. do 19. ure. Ob praznikih pa od 11. do 13. ure.

Rupa

NASA PRIREDITEV

Vse ljubitelje lepe slovenske pesmi, pa tudi vse tiste, ki bi se radi zavrteli ob poskočnih polkah in umirjenih valčkih ter bi radi v prijetni domači družbi preživeli nekaj lepih uric, vabimo na našo domačo kulturno prireditev, ki bo v nedeljo 19. maja ob 15. uri na veseličnem prostoru pred cerkvijo. Celotni program je zelo obširen in pester.

Poleg dveh ansamblov: Lojzeta Hledeta iz Števerjana in mladih veselih Števerjancev bo nastopilo več mladinskih in drugih zborov ter skupin.

UMETNIŠKA RAZSTAVA

V Goriškem muzeju na gradu v Komberku so v torek zvečer odprli razstavo »Od baroka do impresionizma«.

Razstavljenih je 62 izvirnih slik naših starejših umetnikov.

Razstavo prireja Goriški muzej s sodelovanjem ljubljanske Narodne galerije. Razstava bo odprta do 10. junija.

RODITELJSKI SESTANEK

Ravnateljstvo slovenske gimnazije in liceja sklicuje za sredo 22. maja roditeljski sestanek, ki se bo vršil v risalnici istega zavoda ul. Croce 3 ob 18. uri.

Vljudno so vabljeni starši dijakov ali njihovih zastopniki, da se sestanka gotovo udeležijo.

OB ODPRTI MEJI

Uradne številke kažejo, da obmejni promet čez goriške prehode zadnje čase zelo pada, bodisi s prepustnicami, kakor tudi s potnimi listi.

V prvih štirih mesecih tega leta se je v primeri z enakim obdobjem lanskega leta skrčil za 30 odstotkov.

Zadnje tedne so precej neugodno vplivali predvsem psihološko, razni hujskaški nastopi različnih Almirantejev in podobnih novofašistov, ki bi še vedno radi pobijali »slovenski bacil«.

SMRT DVEH UGLEDNIH SLOVENCEV

Na Primskovem pri Kranju so te dni pokopali ameriško-slovenskega publicista Ivana Roglja. Pred nekaj leti se je nad 90 let star vrnil v domovino.

V Argentini pa je v 67. letu umrl dr. Ignacij Lenček, eden izmed pobudnikov in ustanoviteljev Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu.

Izidi referenduma na Goriškem

Uradno ugotovljene številke o dokončnih volilnih izidih pri referendumu v nedeljo 12. in v ponedeljek 13. maja t.l. so sledeče za goriško pokrajino:

Za »da«, to je, da se odpravi Fortunov razporečni zakon, je glasovalo 30.994 volilnih upravičencev in upravičenk.

Za »ne«, to je, da isti zakon ostane še v veljavi in se NE odpravi, je glasovalo pa 68.449 volivcev in volilk, to je 68,94 odst.

Če na kratko strnemo sodbe o tako veliki zmagi za »ne«, moramo ugotoviti, da so se volilci odločevali ne za ali proti zakramentalnim vrednotam zakonske zveze, marveč za zmago demokracije in za boj proti fašizmu.

Značilna je tudi slika glasovanj v pretežno slovenskih občinah:

	DA	NE
Sovodnje	104	476
Gabrje	115	412
Doberdob	107	409
Jamlje	78	266
Števerjan	188	310

Na podlagi teh števil se računa, da je približno štiri petine slovenskih volilcev na Goriškem oddalo svoje glasove za »Ne«.

S tem je tudi obsodilo fašistično in vsako mešetarijo za povezavo svojih strankarskih ciljev z drugimi socialnimi in moralnimi vrednotami.

Po referendumu

(nadaljevanje s 1. strani)

manjšino tak odgovor še bolj plebiscitaren. In to nam dela čast tudi pred someščani in sodržavljani italijanskega jezika, ki so se prav tako v izredno veliki večini odločili za pot vzajemnega sodelovanja, za pot miru, za pot napredka. Tudi kot Slovenci moramo zato biti ponosni, da med nami skoraj ni bilo ljudi, ki bi se bili odločili proti temeljnim vrednotam. Tudi kar zadeva cerkveno vmešavanje v politične zadeve, je bil slovenski človek ponovno spet zelo jase. In tudi to mu je treba šteti v dobro.

Razlika med »da« in »ne« je zlasti v slovenskih občinah daleč pred državnim povprečjem. Najvišji odstotek je dosegla občina Zgonik z 87,6 odst., sledi Repentabor z 85,6 in Dolina z 84,2 odst., medtem ko imata Milje in Devin-Nabrežina 19,8 oz. 76,1 odst. glasov »ne«. V tržaški občini so glasovi za zakon o razporoki nekoliko nižji, vendar je tržaška pokrajina s svojimi 73,11 odst. glasov za »ne« med najvišjimi v vsej državi. To vsekakor dokazuje, da se je miselnost povprečnega Tržičana v zadnjih letih mnogo spremenila in da vedno bolj opušta ozke kampanilistične vizije v korist širših in bolj odprtih političnih pogledov. Ti pogledi pa predstavljajo prijateljstvo s sosednimi državami, tesno sodelovanje zlasti s sosedno Slovenijo, pravičen odnos do slovenske manjšine in njenih pravic ter splošne politične zahteve, kot smo jih nakazali v začetku. S to usmerjenostjo večine Tržičanov bodo morali njihovi politiki v prihodnje vsekakor računati. Toda resnici na ljubo gre poudariti, da so se razne politične sile v naši pokrajini že pred časom odločile za to edino perspektivno pot, in tudi krajevna Kršćanska demokracija je pred leti napravila to dolgoročno politično izbiro. Zato je tudi razumljivo, zakaj se niso mogli v volilni propagandi masovno pridružiti fašističnemu nacionalizmu, ali klerikalnemu integritizmu. Izidi glasovanja so jim tako v Trstu kot v Gorici potrdili pravilnost njihovih preteklih izbir. Istočasno pa jih ti plebiscitarni odgovori z bazo obvezujejo, da bodo šli po svoji poti naprej do novih in konkretnjših uspehov. Saj je jasno, da se sovoljnim izidom referenduma še nič ni rešilo. Tudi v naših krajih ostaja odprta še cela vrsta sindikalnih in ekonomskih vprašanj, katerim se pridružuje še vrsta nerešenih problemov v odnosu do slovenske manjšine in prvo med vsemi vprašanje globalne zaščite slovenske etnične skupnosti. Če so imeli določeni politični krogi do zdaj pomisleke zaradi neodobravanja s strani prenapetih in v preteklost zaverovanih skupin, je zdaj ta pomislek odpadel. Prav rezultati ljudskega glasovanja bi morali zdaj še bolj spodbuditi vodilne politične kroge, da bi se takoj lotili vseh perečih vprašanj.

Končno gre omeniti, da se je velika večina tradicionalnih volilcev Slovenske skupnosti opredelila proti pozivom goriškega katoliškega tednika in s tem neizpodbitno pokazala svojo težnjo k napredku, k jasnim političnim izbiram in k sodelovanju z vsemi zdravimi družbenimi silami. Tudi to dejstvo bo vsekakor treba upoštevati, da se ne bi proti volji ljudi politično vedno bolj ločevali in osamljali. Tudi politična pot Slovenske skupnosti mora iti neizpodbitno naprej v duhu časa in vedno večje politične zrelosti.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova uprizoritev SAG

S svojim drugim letošnjim delom Slovensko amatersko gledališče zaključuje zanimivo sezono svojih uprizoritev. Čeprav sta si obe igri zelo različni po strukturi in po odski uprizoritvi, gre ugotoviti, da se v marsičem dopolnjujeta in zaokrožata letošnji repertoar.

V prvem delu so tržaški gledališki amaterji postavili na oder noviteto »Dlako v jaju«, kabaret, ki je sestavljen iz številnih krajših odrskih enot, od katerih se vsaka spoprieme z določenim dogodkom, ali z določenimi osebnostmi zamejskega življenja. Omenjeno igro so napisali Miroslav Košuta, Adrijan Rustja, Sergej Verč in Atilij Kralj, z izrednim smislom za komične situacije in za zabavno vzdušje pa so ga postavili na oder člani amaterskega gledališča. Da je bilo delo dobro sestavljeno in zanimivo predstavljeno, kaže tudi uspeh, ki ga je SAG imelo po raznih krajih Primorske. Morda bi bilo prav, če bi se mladi amaterji s to uprizoritvijo še kdaj oglasili. Vsekakor pa zgleda, da bodo z omenjenim satiričnim kabaretom nastopali letos jeseni še na tržaškem radiu.

Njihova šesta premiera ali letošnja druga odrska uprizoritev pa ima naslov »Požar« in jo je napisal slovenski dramatik Igor Torkar. Delo je povsem noviteta na naših odrih. Po svoji strukturi meji že na eksperimentalno gledališče vendar ni napisano v tako hermetični obliki in nerazumljivi odrski tehniki, da ne bi bilo dostopno tudi nepripravljenemu gledalcu ali povprečni publiki. Celotno dogajanje sloni praktično na enem samem igravcu, ki obnavlja spomine na svojo cirkuško preteklost in na svojo vlogo zapostavljenega klovna. Vse ostalo: kontrafigura plesalke, zvočni in svetlobni efekti so le zelo dobro domišljen sestavni del njegove žive in negibne scenerije.

V vlogi Valentina, predčasno upokojenega cirkuškega klovna, je nastopil prvič na deskah amaterskega gledališča mladi Igor Sancin. Ker je bil kot gledališki igralec še neznan, je treba priznati, da je s svojim nastopom marsikoga presenetil. Njegova vloga je bila težka, saj je moral skozi celotno dogajanje (skoraj dve uri) navezati občinstvo nase in ga prepričljivo voditi po poti svojih spominov, po poti svojega obupa in svoje nemoči. Lahko trdimo, da je Sancin zelo dobro odigral svojo zapleteno vlogo, kljub tistim neizogibnim spodrslijajem, ki so povsod razumljivi na amaterski ravni. Edino bolj resen ugovor k oblikovanju njegovega lika ostarelega klovna gre na račun prevelike razgibanosti in atletske odskočnosti upokojenega Valentina, ki v nobenem primeru ne more več biti tudi mladeniški, ko pa je v istem cirku su njegov sin za direktorja. Ta zunanji trik njegove notranje mladosti bi bil možen le v slučaju, da bi igralec ne bil dejansko mlad.

Če pa je nekoliko motila ta nelogična govorica Valentinovega telesa, je pa treba pohvaliti izredno efektivno mimiko Sancinovega obraza. Z njo je gotovo in prepričljivo posredoval publiki tisto različno in celo močno nasprotujoče si duhovno in psihično stanje, ki ga je z besedami vsekakor težko pojasniti ali celo nakazati. Močni in brezhibni efekti luči, ki jih je pripravil Dušan Milič, so še

bolj uveljavili in dopolnili celoten lik Valentinovega telesa.

Kot koreografska protiutež tej govorici glavnega igralca je skozi vso igro nastopala na odru in spremljala dogajanje z raznimi plesi, z gibi in pozicijami telesa mlada Saša Don v vlogi Kolombine, plesalke in lutke. S svojim lepim in harmonično oblikovanim telesom, se je kljub skoraj nemi igri uveljavila na odru kot neobhodno potrebna soigravka upokojenega klovna. Govorica njenega telesa se je bistveno razlikovala od protagonista. Bila je kot oddaljen in bolj umerjen spomin, ki se vsiljuje iz preteklosti in se v preteklost občasnno, spet vrača. Koreografinja Selma Micheluzzi ji je s svojimi nasveti gotovo posredovala tisto pravo mero premikanja po odru, ki je zadostovala za njeno vlogo. Tudi Saša Don je s svojo nelahko igro pokazala veliko ljubezni do igranja in odrske prizadevnosti. Zato bi bilo škoda, če bi na tej svoji poti ne vztrajala.

In končno gre pohvaliti tudi režiserja Sergeja Verča, ki je imel pri tej igri polne roke dela. Njegova zasluga je tudi, da celotno delo ni utrujajoče in je celo zelo zanimivo. Igro si je vsekakor vredno ogledati.

—o—

IZROČTEV NAGRADE »VSTAJENJE«

V ponedeljek, 20. t.m. bo izročena letošnja literarna nagrada »Vstajenje« koroškemu pesniku Valentinu Polanšku. Večer bo v Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizetti 3. Ob tej priložnosti bodo člani Radijskega odra brali izbor iz njegovih poezij, o pesniku bo govorila prof. Zora Tavčar Rebula, nagrado pa bo izročil in prebral utemeljitev univ. prof. Martin Jevnikar. Začetek večera je ob 20.15.

Četrta številka »Literarnih vaj«

V četrth številki »Literarnih vaj« se nadaljuje povest »Petnajst avgustovskih dni«, ki jo piše Ester Sferco. Že prejšnjekrat smo omenili, da je povest pisana kar dobro, v tekočem jeziku in zanimivo, ker ni vedno lahko, kadar piše mlad človek o mladih ljudeh, ker navadno meni, da je zanimiva vsaka malenkost, ki se tiče njega samega in katero tako rad podtakne svojemu junaku, v katerem vidi samega sebe. Sfercova pa je znala vdihniti svojim osebam nekaj lastnega življenja, prikazuje nam njihove dogodivščine med počitnicami. Edino, kar bi ji lahko očitali, je glede na to, da je šele pri prvih pisateljskih izkušnjah, to, da teče dejanje nekam prepočasi in da se njeni glavni osebi le malo preveč pogovarjata o literarnih temah, pa malo premalo o drugih. Sfercova je objavila tudi novelo »Vlak«.

Podoben naslov — »Tiste avgustovske noči« — si je izbrala za naslov svoje novele Lavra Pertot. Novela je napisana zgoščeno in lepo — o prvem ljubezenskem doživetju mladega dekleta.

Med resnične literarne poskuse v tej številki lahko uvrstimo še pesmi, ki jih je napisala menda Angela iz Gorice in ki so polne nekake življenjske tesnobe ali strahu pred življenjem — upamo, da se bo tega strahu kmalu znebila — in razmišljanje neke »Prvošolke« ter tri njene pesmi, ki so tudi polne mladostnega svetobolja. Iz svetobolja pa se duhovito norčuje nekdo s klasičnega liceja v sati-

»SODOBNOST« ODGOVARJA »KRANJSKIM MICKAM«

Peta majska številka »Sodobnosti« prinaša na uvodnem mestu anketo, v kateri odgovarjajo tržaški slovenski politični predstavniki in publicisti o naših političnih zadevah in o čemer poročamo na drugem mestu. Beno Zupančič je objavil odlomek iz romana »Grmada«, ki bo izšel ob koncu leta pri Cankarjevi založbi. Zgodba, ki se bo nadaljevala, je zajeta iz življenja mladincev med zadnjo vojno, in ta motiv ni nov pri Zupančiču. Z novelo (I) je zastopan tudi znani esejist in literarni teoretik Janko Kos. Novela ima naslov »Četrta meditacija«. Vladimir Gajšek je napisal »Esej o književnosti«, Tone Soben pa novelo »Vrtar«. Pesmi so prispevali Ciril Zlobec, France Vurnik in France Kosmač. Še kar zanimive so tokrat rubrike zapiskov, kjer ocenjuje Borut Loparnik švicovo novo slovensko opero »Cortesova vrnitev«, g. ga polemizira s »kranjskimi Mickami«, ki pošiljajo dopise v »Delo«, kjer se pritožujejo nad nerazumljivostjo sedanje slovenske poezije.

Pisec g. zaključuje svoj polemični odgovor tako: »Vsi pozivi teh pisem se skladajo z napevom, ki je znan iz Cankarja: »To ni za naš narod. Naš narod, nepokvarjen, kakor je ... Ampak dolžnost umetnikova je, da poučuje, da prodaja, moralo na debelo in na drobno in da se navdušuje neprestano, kakor kobilica v soncu.«

SEDMA ŠTEVILKA »GALEBA«

Izšla je sedma številka »Galeba«. Tako se je ta naš mladinski mesečnik približal jubileju, zaključku svojega dvajsetega letnika. V tej številki sodeluje lepo število imen, bodisi s pesmimi, zgodbami, članki ali z ilustracijami. Veliko pa je tudi pisem malih bravcev.

POPRAVEK

Tiskarski škrat in naglica pri metiranju sta nam jo v zadnji številki spet zagodila. V notici o osemdesetletnici dr. Glaserja mora stati seveda dr. Vladko Glaser in ne Janko, kot je ime znanemu pesniku. Upamo, da nam jubilar, kateremu ponovno izrekamo naše čestitke in mu želimo še veliko srečnih let, ni zameril, za opravičilo pa prosimo tudi bravce.

rični pesmi z naslovom »Proti svetobolju«. Tudi Jasna Merku se je skušala v stihih v pesmici »Brez naslova«.

Krajše, priložnostne, a pogosto vedre, domiselne ali z dobrim humorjem napisane zgodbe ali zanimive članke pa so prispevali še Miriam Kandut, Eleonora Zupančič, Igor Poljšak, Jelka Košuta, Nevia Žerjal, Arijana Tomšič, Vesna Petaros, Anamarija Pahor in Miran Košuta. Satirično-humoristične vsebine je zgodbica Eve Ficiur »Po Divjem Zahodu med Indijanci«. France Belar in Martin Jevnikar pa na koncu ocenjujeta nekaj novih knjig, med njimi letošnje goriške mohorjevke in knjigo Irene Žerjal »Tragedijica na Grobljah«. Profesor Jevnikar meni o povesti, da »je zelo moderna, zgodba je razbita v posamezne slike, ki so nepovezane, nekatere pa le rahlo spete. Ne gre za zaokroženo in realistično podano podobo kraja, časa in ljudi, ampak za impresionistično nizanje prizorov, kakor so z barvami delali Jakopič in njegovi sodobniki. Očitno je, da se je učila pri Kafku, ki ga v povesti tudi omenja.« ... Glavna ideja povesti je po njegovem ta, da moramo ostati na svoji zemlji, zemlje ne smemo prodajati, brez zemlje se bodo ljudje asimilirali. Jevnikar ocenjuje tudi Pribacovo drugo pesniško zbirko »V kljuno golobice«, ki je izšla v Avstraliji.

Medtem sta izšli tudi že peta in šesta številka »Literarnih vaj«, o katerih bomo spregovorili kdaj prihodnjik.

Ščitimo kraško naravo!

Z lepim vremenom bo šel marsikdo na izlete v naravo. Kras bo postal najbližji in najbolj ceneni cilj takih izletov, kjer se bodo srečali ljubitelji narave, izletnik iz mesta in kmet lastnik.

V najboljšem primeru bosta prva dva upoštevala, da je narava, ki ju obdaja, in nizki mejni zidki, ki zapirajo doline in travnike, tudi zasebna lastnina, v katero so kmetje dolga leta vlagali svoj trud in s katero so preživljali svoje otroke. Morda bodo izletniki pomislili, da morajo naravo ščititi tudi sami in da je mogoče travnik, na katerega so vdrl preko kamnite pregrade zasebna lastnina.

Izkušnja pa nas uči, da je takih obzirnih izletnikov vedno manj. Sicer se to ne dogaja samo v naši pokrajini, ampak je to posledica socialno kulturnega zastajanja v razvoju omike in splošno razširjen pojav po vsej državi.

Poglejmo na primer, koliko hektarjev je bilo uničenih v zadnjih treh letih zaradi požarov, ki so jih povzročili izletniki in nepazljivosti. Leta 1971 je pogorelo 71.390 ha, leta 1972 77.376 ha, leta 1973 od januarja do junija 47.767 ha. Državo so požari samo v polovici prejšnjega leta stali 2,5 milijard lir. Priстойni organi se ubadajo z vprašanjem, kako preprečiti tako dejanja.

Pri nas so nekatere krajevne organizacije začele med svojimi člani prostovoljno akcijo, da čistijo Kras, ki ga onesnažijo nedeljski izletniki. Toda tudi take akcije so le začasno mašilo pri reševanju problema, ki sega globlje v miselnost ljudi. Krivda za mnoga neodgovorna dejanja, ki se dogajajo po našem Krasu, je tudi pri krogih, ki bi se morali v prvi vrsti zavzemati za pravilne odnose med industrializacijo in kmetijstvom. V šolskih programih se čuti pomanjkanje socialne vzgoje, ki naj vzbudi spoštovanje do narave in zasebno lastnino. Organi javne uprave morajo

z večjo vmeno poskrbeti (s tiskom, tablami in drugimi akcijami), da se bodo izletniki zavedali, da je Kras ohranjen po zaslugi kmetov, in da bodo spoštovali njegovo delo.

Preprečiti je treba da bodo izletniki bodisi peš ali z motorji ali z avtomobili vdiral na njive, travnike, gozdove, razdirali kamnite pregrade teptali pridelek in puščali za sabo odpadke, ki so včasih smrtno nevarni za živino.

Poleg velike škode, ki jo trpijo kmetovalci, je tako ravnanje v škodo vsej skupnosti. Če se ob vsakem naliču pojavijo motnje v hidrogeološkem ravnotežju, (prav v teh dneh so morali zapreti dotok pitne vode iz Timave, ker je bila okužena), je to posledica škode, ki jo povzročamo z onesnaženjem in odlaganjem odpadkov na površju in tako s časom skvarimo okolje, iz katerega črpamo življenjske prvine.

Posameznik se mora čutiti soodgovornega pri zaščiti narave, ki je del njegovega prostega časa in del njegovega življenja. Samo tako ne bomo več pričali absurdom, da izletniki napadejo kmeta lastnika, ki jih podi s svoje parcele.

B. R.

Kulturne novice

STRAHOVI, KI UGAJAJO

Stalno slovensko gledališče v Trstu je uprizorilo kot svojo zadnjo premiero v tej sezoni »Strahove« Henrika Ibsena. Uprizoritev je naletela na zelo ugoden odmev pri občinstvu, posebno še pri mladini. Ta je zadovoljna, da se je lahko na slovenskem odru seznanila s kakim delom tega velikega norveškega dramatika, pri katerem se je učil tudi Ivan Cankar. Drama je skrbno naštudirana in igravci dobro igrajo.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LUBLJANE

Aleksander Nikolajevič Ostrovski

VOLKOVI IN OVCI

Komedija v petih dejanjih

V četrtek, 24. t.m. ob 20.30 - Abonma red A - premierski

Stalno slovensko gledališče iz Trsta je odpotovalo na petnajstredno turnejo po Jugoslaviji s predstavama »Božič pri Cupiellovih« Eduarda De Filippa in »Torotumbo« Miguela Angela Astudiasa.

Z De Filippovo komedijo bo nastopilo v Postojni, Murski Soboti, Ptuj, Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Karlovcu, Ohridu, Skopju in Beogradu, s »Torotumbom« pa v Ljubljani in v Beogradu.

Cerkev lahko diha samo v svobodi

(Nadaljevanje s 1. strani)

da namreč brani pozicije, ki so v nasprotju z modernim pojmovanjem državljskih svoboščin, demokracije in omike. Od nje je odpadel precejšen del njenih volivcev, katerih morda ne bo tako lahko pritegnila nazaj, vsaj ne vseh, ker ne zaupajo več stoddostno njenim volivnim in nazorskim geslom. In v svoji osamljenosti, odrezanosti od laičnih strank se je znašla v dejanskem, čeprav nehotenem zavezništvu s fašisti. To ji je morda tokrat in tudi za prihodnost najbolj škodovalo in vrglo nanjo sum, ki se ga bo težko znebila. Izgovor, da se je znašla v skupnem taboru s fašisti samo slučajno in da so fašisti pri tem nastopali popolnoma na lastno pest, brez kakega sporazuma s Krščansko demokracijo, sicer popolnoma drži, toda Krščanska demokracija je vedela, da bo prišlo do takega »slučaja«, da je dejansko neizogiben, in zato ni bil več slučaj, ampak zavestno tveganje. Na Tržaškem je gotovo velikanska večina Slovencev vseh nazorov glasovala »ne« prav iz odpora proti taboru, v katerem so bili fašisti.

Po razočaranju, ki ga kaže krščansko-demokratsko vodstvo, se da sklepati, da ni bilo pripravljeno na poraz, ali pa vsaj ne tako visok. Računalo je kvečjemu tako v primeru zmage kot v primeru poraza z dvema odstotkoma razlike, neglede na vsa sondiranja, ki jih je smatralo za pristranska. Težko si je misliti, kako da se so lahko Fanfani in drugi krščansko-demokratski politiki, ki imajo za seboj velio politično izkušnjo, tako zmotili: prvič, da so se sploh spustili v tako tvegano zadevo, in drugič da niso bili večji realisti glede izida.

To pa gre po vsej verjetnosti na račun italijanskega episkopata in vatikanske politike. Kaže, da ni bil Fanfani nikdar navdušen za referendum in obstajajo dokumenti, da se je že demokratično vdal v veljavnost zakona o razporoki ter ga celo sam označil za

demokratičnega. Toda vdala se nista episkopat in vatikanska politika. Pritiskala sta na Krščansko demokracijo, da je pristala na referendum in dovolila delovanje odbora, ki je dal pobudo zanj, ker sta bila prepričana, da bosta tako lahko preprečila nadaljnji obstoj zakona, hkrati pa izsilila nekaj plebiscit med levico in »nelevico«, v kateri bi bil moral zmagati, po njunih predvidevanjih, ta zadnji tabor. Nista pa računala z nekaterimi dejavniki, ki sta jih spregledala ali jih nista hotela videti, ali pa sta jih enostavno »prepovala« zlasti duhovnikom. In ravno ti dejavniki — tiste katoliške plasti, ki se v čisto političnih zadevah in v pogledu državljskih svoboščin ne dajo več vplivati od konservativnih škofov — so verjetno odločile boj. Cerkevna hierarhija v Italiji, episkopat in Vatikan, sta napravila zelo hudo napako, ko sta pokazala strah pred svobodo in skušala zaradi takega strahu pripraviti vso javnost v Italiji ob eno izmed težko izbojevanih demokratičnih svoboščin. Ne dvomimo niti za hip, da se bo Cerkev ohranila, dokler bo trajal človeški rod, toda njena hierarhija, posebno v Italiji, kjer je njen osrednji sedež, se ne bi smela več vdajati nespametni in nevarni skušnjavi, da lahko zagotovi krščanstvo s silo, s pomočjo državnih zakonov in paragrafov, kratač ljudstvu katero od svoboščin. Cerkev bo tem močnejša in tem več spoštovanja bo uživala, čimbolj bo sama krepila svobodo, se borila zanj in jo branila, v Italiji in povsod. Svoboda mora biti zrak, v katerem diha Cerkev, ozračje, v katerem lahko najbolj uspeva in v katerem se lahko najbolj uveljavijo njene velikanske vrednote. Odločno mora zato zavrniti vse srednjeveške skušnjave po posvetni oblasti, po investituri po naslonitvi na državo. Zanašati se mora le na zvestobo in ljubezen vernikov, ki se lahko v svobodi čisteje in močnejše razodeneta kakor v prisiljenosti. Ne moremo si misliti, kako bi moglo biti v dobro krščanstva in Cerkev, če bi drugim kratila svobodo.

VSKLADITI DELO IN TO ČIMPREJ

(Nadaljevanje s prve strani)

gledanje in se vključila v širši boj italijanskega naprednega gibanja, v okviru katerega postavlja poleg rešitve splošnih socialnih vprašanj, tudi rešitev vseh svojih narodnostnih zahtev. Edino le v sklopu in s solidarnostjo teh naprednih italijanskih sil si lahko zamiljamo, in z zaupanjem pričakujemo, konkretno dosego narodnostne emancipacije. S tem ni rečeno, da se ne moremo, ali ne smemo, hkrati med seboj povezovati ter voditi enotne akcije za pridobitev večjih narodnostnih pravic. Težiti bi morali k pogostejšim in čim širšim enotnim pobudam, okrog katerih bi bilo treba vedno iskati ne samo soudeležbo čim večjega dela Slovencev v Italiji, temveč neobhodno potrebno solidarnost in podporo italijanskih naprednih sil. Izkušnje nas učijo, da so taki enotni nastopi koristni in nujni. Z njimi uspemo mobilizirati vse bolj občutljive pripadnike naše skupnosti, kot tudi naprednejše krajevno italijansko prebivalstvo in obenem seznanjati javnost z manjšinsko problematiko ter izvajati pritisk na državne izvoljene organe, od katerih je odvisna formalna rešitev našega vprašanja. Mnenja sem, da je treba vztrajati pri iskanju takih pobud za enotne nastope, ki bi bile sprejemljive za vse tiste sile, ki se zavzemajo za dosego pravne in splošne zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji.

1 LUPINICA

Po pravljici
VERE ALBRECHT

Narisal
MIKI MUSTER

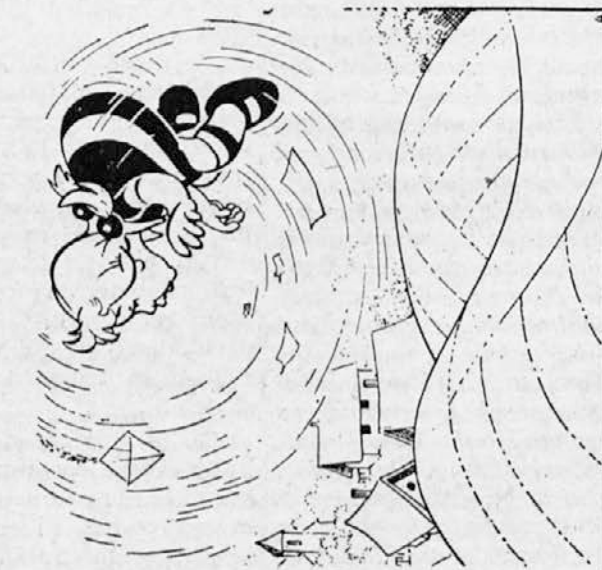
1. Živela je majhna, plavalasa deklica. Bila je tako nežna in drobna, da so jo vsi v vasi klicali Lupinica. In ker je bila tako rahla, jo je že najmanjša sapica dvignila s tal. Zato se je vselej, kadar je zapihal veter, oprilela travne bilke, da je ne bi sape odnesle v svet. Preden je prestopila hišni prag, se je previdno razgledala po nebu, če ne plava kje kak črn oblak, ki bi jo utegnil presenetiti.

2. Včasih pa se je grdo zmotila, kajti vtilo se je z jasnega neba in takrat bi bilo po njej, da se ni Lupinica brž zatekla pod zeleno streho lapuhovega lista. Iz svojega skrivališča se je zvedavo ozirala v pisano mavrico na nebu in čakala, da spet posije zlato sončece, ko bo lahko nadaljevala pot. Saj bi jo že najmanjša kapljica ranila, če bi ji padla na glavo.

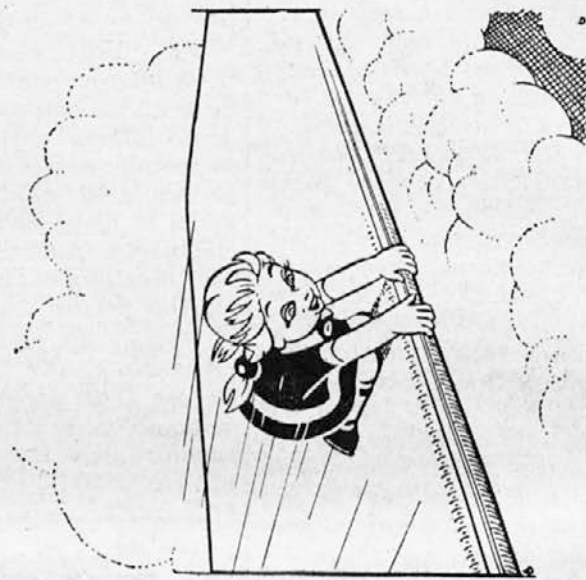
3. Nekoč pa, ko je čisto sama stopala po prašni cesti, je iza vogala privihrala strašna burja. S prahom vred jo je dvignila in neusmiljeno vrtinčila po zraku. Napihnila ji je rdeče krilce, da je bila videti kot rdeč balonček, in jo prevračala zdaj sem zdaj tja, da se je ubogi Lupinica kar vrtelo v glavi. Od groze je zanižala, da ne bi videla globokih prepadov pod seboj, nad katerimi jo je premetavalo.

4. Ko je za hipec iz radovednosti odprla oči, je zagledala, kako se ji daleč v meglicah odmičejo strehe domače vasi. Zadnji ji je izginil izpred oči visoki cerkveni stolp in kmalu je plavala nad prostrano pokrajino, ki je še nikdar v življenju ni bila videla. Zdaj je samo še mižala in burja, ki je divjala čedalje huje, jo je dvigala s papirnatimi zmaji in suhim listjem vred, više in više.

5. Solze, ki so ji polzele po licih, je burja spreti sušila in z bučanjem prevpila njen jok. Tuljenje vetra je bilo kot zavijanje lačnega volka v zimski pokrajini. »Zgubljena sem,« je pomislila Lupinica. »Zame ni nobene rešitve več. Vrglo me bo ob tla ali pa bom treščila ob tisto visoko gorovje in se razbila na drobne kosce. Samo nekaj minut, pa se bom razpočila kakor mlini mehurček.

6. Tako je plavala, se dvigala in padala, dokler ni zadela ob nekaj trdega visoko v zraku. Začutila je, da ima trda tla pod seboj. Počutila je na gladko ploskev in se z obema rokama oprljela roba, da ne bi zdrknila v globino. In ko je odprla oči, je videla, da jo je burja zanesla na krilo letala, ki si je visoko nad oblaki utiralo pot. »Rešena sem,« je veselo zakričala Lupinica.